

पुस्तिका क्रमांक – 1
संस्था, संस्थेची कार्ये व कर्तव्ये यांचा तपशील
उप जल अभियंता (परिरक्षण)

2.1 उद्दिष्ट्ये / हेतु

शहर व उपविभागात पाणी पुरवठा करणा-या जलवाहिन्यांची दुरुस्ती व देखभाल करणे, शहर व उप विभागातील जलाशये व उदंचन केंद्रे यांचे प्रचालन व परिरक्षण करणे जेणेकरून नागरिकांना सुरळीत पाणीपुरवठा करणे शक्य होईल.

2.2 ध्येय / भविष्यकालीन योजना

शहर आणि उपनगरांमधील पाणी प्रसारण /पुरवठ्याच्या यंत्रणेचे परिरक्षण करणे.

2.3 स्थापनेच्या बाबतीत संक्षिप्त इतिहास व संदर्भ

लोकसंख्येमध्ये होणा-या प्रचंड वाढीमुळे आणि डोंगर भागात विविध परिसरात येणा-या लोकसंख्येमुळे नवीन जलाशये आणि उदंचन केंद्रे सुरु करण्याची आवश्यकता आहे. अनेक वर्षांपासून कार्यरत असल्यामुळे जल वितरण प्रणालीवर आघात प्रचंड प्रमाणावर वाढतच आहेत आणि म्हणून परिरक्षणाकरिता स्वतंत्र विभाग सुरु करणे बंधनकारक झाले आहे.

2.4 कर्तव्ये

शहर व उपनगरातील पाणी पुरवठा यंत्रणेतील गळती किंवा पाईपफुटी दुरुस्तीसाठी मनुष्यबळ, यंत्रसामुग्री व माल याबाबतची व्यवस्था पाहणे तसेच जलाशये व उदंचन केंद्रे यांचे परिरक्षण करणे.

2.5 प्रमुख कामे / कार्ये

वरील प्रमाणे

2.6 सेवांची यादी

जलमापकांची तपासणी करण्या व्यतिरिक्त ह्या विभागाकडून जनतेसाठी थेट सेवा देण्यात येत नाही.

2.7 व्यवस्थापनाचा आराखडा

जोडला आहे.

उप जल अभियंता (परिरक्षण)		
कार्यकारी (परिरक्षण) अभियंता ज.मा.का	कार्यकारी अभियंता ज.का	कार्यकारी अभियंता (स्थापत्य)परिरक्षण
↓	↓	↓
सहाय्यक अभियंता.(परिरक्षण) शहर - 1 व 2	सहाय्यक अभियंता. (परिरक्षण) पू.उ 1 व 2	सहाय्यक अभियंता(स्थापत्य) परिरक्षण शहर
सहाय्यक अभियंता(जमाका) शहरे	सहाय्यक अभियंता. (जमाका)पू.उ	सहाय्यक अभियंता(स्थापत्य) परिरक्षण पूर्व उपनगरे
सहाय्यक अभियंता.(ता.दु.वि)	सहाय्यक अभियंता (नगरबाह्य विभाग) प्र.ज.वा	सहाय्यक अभियंता (स्थापत्य) परिरक्षण पश्चिम उपनगरे
सहाय्यक अभियंता.(परि.) प.उ दक्षिण 1		
सहाय्यक अभियंता.(परि.) प.उ दक्षिण 1I		
सहाय्यक अभियंता(गंज नियंत्रण)		
सहाय्यक अभियंता.(परि.) प.उ उत्तर1		
सहाय्यक अभियंता.(परि.) प.उ उत्तर 2		
सहाय्यक अभियंता.(ज.मा.का) प.उ		

2.8 सार्वजनिक प्राधिकरणाकडून अपेक्षा

जल वाहिन्यांच्या पाणीपुरवठा पध्दतीस नुकसान पोहोचेल अशाप्रकारे फेरबदल न करणे. जलवाहिन्यांच्या परिरक्षणासाठी आरक्षित जमिनीवर अतिक्रमण न करणे, तसेच जल वाहिन्यांच्या परिरक्षणाच्या कामात हस्तक्षेप करुन अडथळा न आणणे.

2.9 नागरिकांच्या सहभागासाठी व्यवस्था व पध्दत

काही नाही.

2.10 सेवांचे नियंत्रण करण्यासाठी यंत्रणा

जलमापकांच्या तपासणीसाठी योग्य त्या नोंद वह्या व अभिलेख परिरक्षीत करण्यात आलेला आहे.

पुस्तिका क्रमांक – 1

कार्यकारी अभियंता (परिरक्षण)जलमापक कार्यशाळा संस्था, संस्थेची कार्ये व कर्तव्ये यांचा तपशील

2.1 उद्दिष्ट्ये / हेतू

जल वितरण प्रणाली कार्यक्षम करणे जेणेकरून ए, बी, सी, डी, ई, एफ/दक्षिण, एफ/उत्तर, जी/दक्षिण, जी/उत्तर, एच/पूर्व, एच/पश्चिम, के/पूर्व, क/पश्चिम, आर/मध्य, आर/दक्षिण, आर/उत्तर विभागातील जल वितरण प्रणाली सुरळीतपणे चालू शकेल.

2.2 ध्येय / भविष्यकालीन योजना

पाईप फुटी व जलवाहिन्यांमधून होणारी गळती यांची तातडीने दुरुस्ती करणे जेणेकरून जेणेकरून ए, बी, सी, डी, ई, एफ/दक्षिण, एफ/उत्तर, जी/दक्षिण, जी/उत्तर, एच/पूर्व, एच/पश्चिम, के/पूर्व, क/पश्चिम, आर/मध्य, आर/दक्षिण, आर/उत्तर विभागातील पाणीपुरवठा सुरळीतपणे चालू राहील.

2.3 स्थापनेच्या बाबतीत संक्षिप्त इतिहास व संदर्भ

लोकसंख्येमध्ये होणा-या प्रचंड वाढीमुळे आणि अन्य भागांतून मुंबईमध्ये लोकांचा अनियंत्रित प्रवेश विविध ठिकाणी वस्त्या करून राहिलयामुळे पाण्याची गरज वाढली असून नवीन जलाशये आणि उदंचन केंद्रे सुरु करण्याची आवश्यकता आहे. या परिस्थितीमुळे पाण्याचा साठा आणि वितरण संविधेचे मोठ्या प्रमाणावर परिरक्षण करणे आवश्यक आहे. म्हणून हा विभाग आस्थापित करण्याचे आवश्यकता होते.

2.4 कर्तव्ये

दहिसर ते कुलाबा व सायन ते नेवी नगर येथील प्रमुख जलवाहिन्यांचे प्रचालन, परिरक्षण व देखरेख. शहर व पश्चिम उपनगरातील 12 जलाशये व 14 उदंचन केंद्रे यांचे प्रचालन, परिरक्षण व देखरेख. विविध कामे जसे जलवाहिन्यांची दुरुस्ती, जलवाहिन्या वळविणे, जल वाहिन्यांवरील क्रॉस कनेक्शन, जलवाहिन्यांची पुर्वरचना, शहर व पश्चिम उपनगरातील 12" व्यासाच्या जलवाहिन्यांच्या परिरक्षणाकरिता साधन सामुग्री प्राप्त करणे इत्यादी कामांवर देखरेख. शहर व पश्चिम उपनगरातील जलमापक कार्यशाळेच्या कामांवर देखरेख करणे.

2.5 प्रमुख कामे / कार्ये

वरीलप्रमाणे.

2.6 सेवांची यादी

निरंक

2.7 व्यवस्थापनाचा आराखडा

तक्ता सोबत जोडला आहे.

- 2.8 सार्वजनिक प्राधिकरणाकडून अपेक्षा
1. जलवाहिन्यांना नुकसान पोहचवू नये.
  2. पाण्याची चोरी करू नये
  3. परिरक्षण कार्य पार पाडत असताना अडथळा आणू नये
- 2.9 नागरिकांच्या सहभागासाठी व्यवस्था व पध्दत
काही नाही.
- 2.10 सेवांचे नियंत्रण करण्यासाठी यंत्रणा
जलमापक चाचणीकरिता नोंद वही ठेवण्यात येते.

कार्यकारी अभियंता (परिरक्षण) जल मापक कार्यशाळा
सहाय्यक अभियंता.(परिरक्षण) शहर -I
सहाय्यक अभियंता.(परिरक्षण) शहर -I ।
सहाय्यक अभियंता(जमाका) शहरे
सहाय्यक अभियंता.(ता.दु.वि)
सहाय्यक अभियंता.(परि.) प.उ दक्षिण ।
सहाय्यक अभियंता.(परि.) प.उ दक्षिण ।।
सहाय्यक अभियंता(गंज नियंत्रण)
सहाय्यक अभियंता.(परि.) प.उ उत्तर।
सहाय्यक अभियंता.(परि.) प.उ उत्तर ।।
सहाय्यक अभियंता.(ज.मा.का) प.उ

सहाय्यक अभियंता (परिरक्षण) जल कामे शहर

2.1 उद्दिष्ट्ये / हेतु

जलाशय आणि उदंचन केंद्र परिरक्षित करणे आणि वितरण प्रणाली कार्यक्षम करणे जेणेकरून विविध विभागातील जल वितरण प्रणाली मोठ्या पातळीवर चालू शकेल.

2.2 ध्येय / भविष्यकालीन योजना

2.1 प्रमाणे

2.3 स्थापनेच्या बाबतीत संक्षिप्त इतिहास व संदर्भ

लोकसंख्येमध्ये होणा-या प्रचंड वाढीमुळे आणि अन्य भागांतून मुंबईमध्ये लोकांचा अनियंत्रित प्रवेश विविध ठिकाणी वस्त्या करून राहिल्यामुळे पाण्याची गरज वाढली असून नवीन जलाशये आणि उदंचन केंद्रे सुरु करण्याची आवश्यकता आहे. या परिस्थितीमुळे पाण्याचा साठा आणि वितरण संविधेचे मोठ्या प्रमाणावर परिरक्षण करणे आवश्यक आहे. म्हणून हा विभाग आस्थापित करण्याचे आवश्यकता होते.

2.4 कर्तव्ये

1. शहरातील विविध जलाशये, उदंचन केंद्रे आणि भ्रमण क्लोरिनेशन संयंत्राचे प्रचालन आणि परिरक्षण

2. कर्मचा-यांच्या निवासस्थानांची दुरुस्ती आणि परिरक्षण

2.5 प्रमुख कामे / कार्ये

वरील प्रमाणे

2.6 सेवांची यादी संक्षिप्त माहितीसह

निरंक

2.7 व्यवस्थापनाचा आराखडा

जोडला आहे.

2.8 सार्वजनिक प्राधिकरणाकडून अपेक्षा

1. जलवाहिन्यांना धोका करू नये.

2. पाण्याची चोरी करू नये

3. परिरक्षण कार्य पार पाडत असताना अडथळा आणू नये

2.9 नागरिकांच्या सहभागासाठी व्यवस्था व पध्दत

काही नाही.

2.10 सेवांचे नियंत्रण करण्यासाठी यंत्रणा

निरंक

कार्यकारी अभियंता (परिरक्षण) परिरक्षण कामे/उप जल अभियंता (परिरक्षण) 566, एन.एम.जोशी मार्ग, भायखळा, मुंबई- 400 011 अंतर्गत सहाय्यक अभियंता (परिरक्षण) जल कामे, शहर यांचा संस्थात्मक रचना आकृती

सहा.अभि (परि.) ज. का. शहर	2
---------------------------	---

दु.अभि.-एक	1	दु. अभि. (जलाशय)	2	ए.एस.जी.शहर	1	म.लि. (आस्था)	1
क.अभि.(परि.)	2	क.अभि.(जलाशय)	12	उद्यान सहाय्यक	3	म.लि.(लेखा)	1
क.अभि.(क्लोरीन..)	1	कार्यदेशक (वि.)	2	मु.लि.	1	लिपिक	3
क.अभि. (पंपशाळा.)	1	सहा. कार्यदेशक (वि.)	5	लिपिक	2	समय कारकून	1
		मिस्त्री-दोन	1				
क.अभि. (यंत्र शाळा)	1	मुकादम	1	शिपाई	1	लि.-नि.-टं.	1
कार्यदेशक(सर्वसाधारण/ स्थपत्य)	1	तारतंत्री	2			अ.स.	1
कार्यदेशक(क्लोरीन)	1	जोडारी-एक	23				
कार्यदेशक (वि.)	2	पंप चालक	22			शिपाई	2
सहा. अग्निशामक (वि.)		अभ्यांगत सहाय्यक	1				
मेस्त्री-एक	1	मजूर	71				
मेस्त्री-दोन	5						
मुकादम	6						
यांत्रिक	2						
संधाता	3						
जोडारी-एक	4						
जोडारी-दोन	13						
रंगारी-एक	1						
रंगारी-दोन	2						
कातारी	2						
पंप चालक श्रे.ब	3						
मेसन-दोन	2						
सुतार-दोन	5						
	1						
	5						
	2						
सफाई कामगार	3						
मजूर	96						

सहाय्यक अभियंता (जलमापक कार्यशाळा) शहर

- 2.1 उद्दिष्ट्ये / हेतु
नवीन आणि जुन्या मापकांचे परिक्षण करून अचूक जल महसूल संकलित करण्यास संस्थेस शक्य करणे
- 2.2 ध्येय / भविष्यकालीन योजना
विहित वेळेत जलमापकांचे परिक्षण करणे.
- 2.3 स्थापनेच्या बाबतीत संक्षिप्त इतिहास व संदर्भ
लोकसंख्येमध्ये होणा-या प्रचंड वाढीमुळे आणि अन्य भागांतून मुंबईमध्ये लोकांचा अनियंत्रित प्रवेश विविध ठिकाणी वस्त्या करून राहिल्यामुळे पाण्याची गरज वाढली असून शहर भागामध्ये मापक कार्यशाळेची उभारणी करणे आवश्यक आहे.
- 2.4 कर्तव्ये
सहाय्यक अभियंता (मापक कार्यशाळा) शहर
शहरातील मापक कार्यशाळेच्या कामकाजचे पर्यवेक्षण
दुय्यम अभियंता (मापक कार्यशाळा) शहर
मापक कार्यशाळेच्या कामकाजाचे पर्यवेक्षण
- 2.5 प्रमुख कामे / कार्ये
जल मापकांचे परिक्षण आणि परिक्षण कालावधीतील निदर्शनास आलेल्या परिणामांच्या अनुषंगाने परिक्षण प्रमाणपत्रे देणे.
- 2.6 सेवांची यादी
उपरोक्त 2.2 प्रमाणे
- 2.7 व्यवस्थापनाचा आराखडा

सहा.अभि.(परि.का.)शहर
दु.अभि. (परि.का.) पू.उ. (2 पदे)
क.अभि. (परि.का.) शहर
मिस्त्रि - दोन (1 पद)
मुकादम (1 पद)
जोडारी एक (3 पदे)
मापक दुरुस्तीकर्ता (19 पदे)
कामगार (28 पदे)

- 2.8 सार्वजनिक प्राधिकरणाकडून अपेक्षा
जल मापक आणि त्यांचे चोगल्या स्थितीत, तुटलेले नाही आणि मापक चोरलेले नाही ते पाहणे, परिरक्षण कार्य पार पाडत असताना अडथळा आणू नये.
- 2.9 नागरिकांच्या सहभागासाठी व्यवस्था व पध्दत
लागू नाही
- 2.10 सेवांचे नियंत्रण करण्यासाठी यंत्रणा
मापकांच्या विविध प्रवर्गाकरिता विविध प्रकारच्या नोंदवह्याचे परिरक्षित करणे. जर इच्छा असेल तर परिक्षण सार्वजनिक/वैयक्तिकरित्या पाहू शकतात.

पुस्तिका - 1

सहाय्यक अभियंता जल कामे (ता.दु.वि.)

2.1 उद्दिष्टे / हेतु

जलाशये, उदंचन केंद्रे आणि वितरण प्रणालीचे कार्यक्षमतेने व तातडीने परिरक्षण दुरुस्ती करणे जेणे करुन विविध विभागामधील जल वितरण प्रणाली महत्वाच्या पातळ्यांवर सुरळीत चालू ठेवण्यास मदत करणे, दुषित पाणी पुरवठा होत असल्यास त्यावर उपायोजना करुन तो थांबवणे.

2.2 ध्येय / भविष्यकालीन योजना

जलवाहिनी फुटणे व गळती / दुषित पाणी पुरवठा शक्य तितक्या कमीत कमी वेळात दुरुस्त करणे जेणेकरुन मुंबई याहरास सुरळीत पाणी पुरवठा होईल.

2.3 स्थापनेच्या बाबतीत संक्षिप्त इतिहास व संदर्भ

मुंबई शहरातील विस्तीर्ण व गुंतागुतीच्या जल वाहिन्याच्या जाळ्याचे वेळोवेळी तातडीने परीरक्षण करणे जेणे करुन पाण्याचा अपव्यय होणार नाही व पाणी पुरवठा सुरळीत राहिल. सन 1982 मध्ये सदर विभागाची स्थापना झाली.

2.4 कर्तव्ये

- 1) सहाय्यक अभियंता जल कामे (ता.दु.वि.)
- अ) 2400 मिमि व्यासा पर्यंतच्या जल वाहिन्याची दुरुस्ती.
- ब) कार्यशाळा यंत्रे परीरक्षित करणे.

2.5 प्रमुख कामे / कार्ये

उपरोक्तप्रमाणे

2.6 सेवांची यादी

निरंक

2.7 व्यवस्थापनाचा आराखडा

2.8 सार्वजनिक प्राधिकरणाकडून अपेक्षा

पाणी जपूण वापरणे कुठेही पाण्याची गळती दिसून आल्यास त्वरीत Control Room ला कळविणे.

2.9 नागरिकांच्या सहभागासाठी व्यवस्था व पध्दत

लागू नाही

2.10 सेवांचे नियंत्रण करण्यासाठी यंत्रणा

मासिक अहवाल आणि अभिलेख

सयंत्रे व यंत्रे नोंद वही

तक्रार नोंद वही.

सहाय्यक अभियंता (परिरक्षण) प.उ./दक्षिण-दोन

- 2.1 उद्दिष्ट्ये / हेतु
जलाशये, उदंचन केंद्रे आणि वितरण प्रणालीचे कार्यक्षमतेने परिरक्षित करणे जेणेकरून विविध विभागामधील जल वितरण प्रणाली महत्त्वाच्या पातळ्यांवर सुरळीत चालू ठेवणे
- 2.2 ध्येय / भविष्यकालीन योजना
जलवाहिनी फुटणे व गळती शक्य तितक्या कमीत कमी वेळात दुरुस्त करणे जेणेकरून मुंबई शहरास सुरळीत पाणी पुरवठा होईल.
- 2.3 स्थापनेच्या बाबतीत संक्षिप्त इतिहास व संदर्भ
लोकसंख्येमध्ये होणा-या प्रचंड वाढीमुळे आणि अन्य भागांतून मुंबईमध्ये लोकांचा अनियंत्रित प्रवेश होत असून शहर आणि उपनगरांच्या विविध भागांत वस्ती करून राहत असल्यामुळे पाण्याची गरज भागविण्याकरिता अतिरिक्त जलाशये आणि उदंचन केंद्रे उभारणे गरजेचे आहे. या परिस्थितीमुळे पाण्याचा साठा आणि वितरण सुविधेचे मोठ्या प्रमाणावर परिरक्षण करणे आवश्यक असल्याने या विभागाची आस्थापना करणे आवश्यक आहे.
- 2.4 कर्तव्ये
1) सहाय्यक अभियंता (उदंचन आणि जलाशय) जल कामे
अ) जलाशयाची पातळीचे पर्यवेक्षण करणे
ब) जलाशयाच्या ठिकाणी क्लोरिनेशन प्लँटचे प्रचालन आणि परिरक्षण करणे.
क) उदंचन केंद्राचे प्रचालन आणि परिरक्षण
- 2.5 प्रमुख कामे / कार्ये
उपरोक्तप्रमाणे
- 2.6 सेवांची यादी
निरंक
- 2.7 व्यवस्थापनाचा आराखडा
स्वतंत्रपणे जोडले आहे.
- 2.8 सार्वजनिक प्राधिकरणाकडून अपेक्षा
जलवाहिन्यांना धोका पोहचवू नये, पाण्याची चोरी करू नये, परिरक्षण कार्य पार पाडत असताना अडथळा आणू नये.
- 2.9 नागरिकांच्या सहभागासाठी व्यवस्था व पध्दत
लागू नाही
- 2.10 सेवांचे नियंत्रण करण्यासाठी यंत्रणा
मासिक अहवाल आणि अभिलेख
जलाशयाच्या पाण्याची पातळी
क्लोरिनेशन प्लँटची नोंदवही
उदंचन केंद्राची नोंदवही

सहाय्यक अभियंता जल कामे (परिरक्षण) प.उ./उत्तर-एक

- 2.1 उद्दिष्ट्ये / हेतु
वितरण प्रणालीचे कार्यक्षमतेने परिरक्षित करणे जेणेकरून विविध विभागामधील जल वितरण प्रणाली महत्त्वाच्या पातळ्यांवर सुरळीत चालू ठेवणे
- 2.2 ध्येय / भविष्यकालीन योजना
जलवाहिनी फुटणे व गळती शक्य तितक्या कमीत कमी वेळात दुरुस्त करणे जेणेकरून मुंबई शहरास सुरळीत पाणी पुरवठा होईल.
- 2.3 स्थापनेच्या बाबतीत संक्षिप्त इतिहास व संदर्भ
लोकसंख्येमध्ये होणा-या प्रचंड वाढीमुळे आणि अन्य भागांतून मुंबईमध्ये लोकांचा अनियंत्रित प्रवेश होत असून शहर आणि उपनगरांच्या विविध भागांत वस्ती करून राहत असल्यामुळे पाण्याची गरज भागविण्याकरिता अतिरिक्त जलाशये आणि उदंचन केंद्रे उभारणे गरजेचे आहे. या परिस्थितीमुळे पाण्याचा साठा आणि वितरण सुविधेचे मोठ्या प्रमाणावर परिरक्षण करणे आवश्यक असल्याने या विभागाची आस्थापना करणे आवश्यक आहे.
- 2.4 कर्तव्ये
1) सहाय्यक अभियंता (परिरक्षण)प.उ./उत्तर-एक
अ) 2400 मि.मी. व्यासापर्यंतच्या जलवाहिन्या फुटणे/ गळतीची दुरुस्ती करणे
ब) कार्यशाळा यंत्रे परिरक्षित करणे.
- 2.5 प्रमुख कामे / कार्ये
उपरोक्त 2.4 प्रमाणे
- 2.6 सेवांची यादी
निरंक
- 2.7 व्यवस्थापनाचा आराखडा
स्वतंत्रपणे जोडले आहे.
- 2.8 सार्वजनिक प्राधिकरणाकडून अपेक्षा
जलवाहिन्यांना धोका पोहचवू नये, पाण्याची चोरी करू नये, परिरक्षण कार्य पार पाडत असताना अडथळा आणू नये.
- 2.9 नागरिकांच्या सहभागासाठी व्यवस्था व पध्दत
लागू नाही
- 2.10 सेवांचे नियंत्रण करण्यासाठी यंत्रणा
मासिक अहवाल आणि अभिलेख
संयंत्रे आणि यंत्रे नोंदवही, नोंदवही आणि तक्रार नोंदवही

सहाय्यक अभियंता जल कामे (परिरक्षण)प.उ./उत्तर-दोन

- 2.1 उद्दिष्ट्ये / हेतु
वितरण प्रणालीचे कार्यक्षमतेने परिरक्षित करणे जेणेकरून विविध विभागामधील जल वितरण प्रणाली महत्त्वाच्या पातळ्यांवर सुरळीत चालू ठेवणे
- 2.2 ध्येय / भविष्यकालीन योजना
जलवाहिनी फुटणे व गळती शक्य तितक्या कमीत कमी वेळात दुरुस्त करणे जेणेकरून मुंबई शहरास सुरळीत पाणी पुरवठा होईल.
- 2.3 स्थापनेच्या बाबतीत संक्षिप्त इतिहास व संदर्भ
लोकसंख्येमध्ये होणा-या प्रचंड वाढीमुळे आणि अन्य भागांतून मुंबईमध्ये लोकांचा अनियंत्रित प्रवेश होत असून शहर आणि उपनगरांच्या विविध भागांत वस्ती करून राहत असल्यामुळे पाण्याची गरज भागविण्याकरिता अतिरिक्त जलाशये आणि उदंचन केंद्रे उभारणे गरजेचे आहे. या परिस्थितीमुळे पाण्याचा साठा आणि वितरण सुविधेचे मोठ्या प्रमाणावर परिरक्षण करणे आवश्यक असल्याने या विभागाची आस्थापना करणे आवश्यक आहे.
- 2.4 कर्तव्ये
1) सहाय्यक अभियंता जलकामे (परिरक्षण)प.उ./उत्तर-दोन
अ) 2400 मि.मी. व्यासापर्यंतच्या जलवाहिन्या फुटणे/ गळतीची दुरुस्ती करणे
ब) कार्यशाळा यंत्रे परिरक्षित करणे.
- 2.5 प्रमुख कामे / कार्ये
उपरोक्त 2.4 प्रमाणे
- 2.6 सेवांची यादी
निरंक
- 2.7 व्यवस्थापनाचा आराखडा
स्वतंत्रपणे जोडले आहे.
- 2.8 सार्वजनिक प्राधिकरणाकडून अपेक्षा
जलवाहिन्यांना धोका पोहचवू नये, पाण्याची चोरी करू नये, परिरक्षण कार्य पार पाडत असताना अडथळा आणू नये.
- 2.9 नागरिकांच्या सहभागासाठी व्यवस्था व पध्दत
लागू नाही
- 2.10 सेवांचे नियंत्रण करण्यासाठी यंत्रणा
मासिक अहवाल आणि अभिलेख
संयंत्रे आणि यंत्रे नोंदवही, नोंदवही आणि तक्रार नोंदवही

कार्यकारी अभियंता (प्रमुख कामे) जल कामे
पुस्तिका क्रमांक - 1
संस्था, संस्थेची कार्ये व कर्तव्ये यांचा तपशील

- 2.1 **उद्दिष्ट्ये / हेतु**
जल वितरण प्रणाली कार्यक्षम करणे जेणेकरून पूर्व उपनगरातील सर्व विभागातील जल वितरण प्रणाली सुरळीतपणे चालू शकेल.
- 2.2 **ध्येय / भविष्यकालीन योजना**
पाईप फुटी व जलवाहिन्यांमधून होणारी गळती यांची तातडीने दुरुस्ती करणे जेणेकरून पूर्व उपनगरातील सर्व विभागातील विभागातील पाणीपुरवठा सुरळीतपणे चालू राहिल.
- 2.3 **स्थापनेच्या बाबतीत संक्षिप्त इतिहास व संदर्भ**
लोकसंख्येमध्ये होणा-या प्रचंड वाढीमुळे आणि अन्य भागांतून मुंबईमध्ये लोकांचा अनियंत्रित प्रवेश विविध ठिकाणी वस्त्या करून राहिलयामुळे पाण्याची गरज वाढली असून नवीन जलाशये आणि उदंचन केंद्रे सुरु करण्याची आवश्यकता आहे. या परिस्थितीमुळे पाण्याचा साठा आणि वितरण संविधेचे मोठया प्रमाणावर परिरक्षण करणे आवश्यक आहे. म्हणून हा विभाग आस्थापित करण्याचे आवश्यकता होते.
- 2.4 **कर्तव्ये**
मुलुंड ते माहीम व पवई ते सायन येथील 160 कि.मी लांबीच्या प्रमुख जलवाहिन्यांचे प्रचालन, परिरक्षण व देखरेख. पूर्व उपनगरातील 9 जलाशये व 16 उदंचन केंद्रे यांचे प्रचालन, परिरक्षण व देखरेख. विविध कामे जसे जलवाहिन्यांची दुरुस्ती, जलवाहिन्या वळविणे, जल वाहिन्यांवरील क्रॉस कनेक्शन, जलवाहिन्यांची पुर्वरचना, पूर्व उपनगरातील 12" व्यासाच्या जलवाहिन्यांच्या परिरक्षणाकरिता साधन सामुग्री प्राप्त करणे इत्यादी कामांवर देखरेख.
पूर्व उपनगरातील जलमापक कार्यशाळेच्या कामांवर देखरेख करणे.
- 2.5 **प्रमुख कामे / कार्ये**
वरीलप्रमाणे.
- 2.6 **सेवांची यादी**
निरंक
- 2.7 **व्यवस्थापनाचा आराखडा**
तक्ता सोबत जोडला आहे.
- 2.8 **सार्वजनिक प्राधिकरणाकडून अपेक्षा**
1. जलवाहिन्यांना नुकसान पोहचवू नये.
2. पाण्याची चोरी करू नये
3. परिरक्षण कार्य पार पाडत असताना अडथळा आणू नये
- 2.9 **नागरिकांच्या सहभागासाठी व्यवस्था व पध्दत**
काही नाही.
- 2.10 **सेवांचे नियंत्रण करण्यासाठी यंत्रणा**
जलमापक चाचणीकरिता नोंद वही ठेवण्यात येते.

सहाय्यक अभियंता (जलमापक कार्यशाळा) पूर्व उपनगरे
संस्था, संस्थेची कार्ये व कर्तव्ये यांचा तपशील

- 2.1 **उद्दिष्ट्ये / हेतु**
जल वितरण प्रणालीमध्ये आलेले अडथळे दूर करणे जेणेकरून पूर्व उपनगरामध्ये जल वितरण प्रणाली काम करील.
- 2.2 **ध्येय / भविष्यकालीन योजना**
पूर्व उपनगरांमधील जल वितरण प्रणाली परिरक्षित करणे
- 2.3 **स्थापनेच्या बाबतीत संक्षिप्त इतिहास व संदर्भ**
लोकसंख्येमध्ये होणा-या प्रचंड वाढीमुळे आणि डोंगर भागात विविध परिसरात येणऱ्या 5या लोकसंख्येमुळे नवीन जलाशये आणि उदंचन केंद्रे सुरु करण्याची आवश्यकता आहे. अनेक वर्षांपासून कार्यरत असल्यामुळे जल वितरण प्रणालीवर आघात प्रचंड प्रमाणावर वाढतच आहेत आणि म्हणून परिरक्षणाकरिता स्वतंत्र विभाग सुरु करणे बंधनकारक झाले आहे.
- 2.4 **कर्तव्ये**
मानखुर्द पासून कुर्लापर्यंत आणि पवई पासून मुलूंडपर्यंत असलेल्या जलवाहिन्यांचे प्रचालनाचे सर्वसमावेशक पर्यवेक्षण आणि परिरक्षण. पूर्व उपनगरातील सेवा जलाशयाचे आणि सेंटलाईट उदंचन केंद्राचे प्रचालनावरील सर्वसमावेशक पर्यवेक्षण आणि परिरक्षण .शहर आणि उपनगरांतील 12 इंचावरील बाकाराच्या जलवाहिनीच्या परिरक्षणाकरिता दुरुस्ती, विरोधी जोडणी करताना जलवाहिन्या वळविणे, जोडणी, साधनसामुग्री पुरविणे इ. सहित विविध कामांवरील सर्वसमावेशक पर्यवेक्षण. शहर आणि उपनगरामधील मापक कार्यशाळेच्या कामकाजावर सर्वसमावेशक पर्यवेक्षण
- 2.5 **प्रमुख कामे / कार्ये**
वरील प्रमाणे
- 2.6 **सेवांची यादी**
जलवाहिन्यांचे परिक्षण वगळता हा विभाग जनेतेला प्रत्यक्षपणे कोणतीही विशिष्ट सेवा पुरवित नाही.
- 2.7 **व्यवस्थापनाचा आराखडा**
जोडला आहे.
- 2.8 **सार्वजनिक प्राधिकरणाकडून अपेक्षा**
जलवाहिनीला धोका करू नये जेणेकरून वितरण प्रणालीस धोका निर्माण होईल. जलवाहिन्यांच्या परिरक्षणाकरिता ठेवण्यात आलेल्या जमीनीवर अतिक्रमण करू नये. परिरक्षण काम पार पाडत असताना अडचणी निर्माण करू नये.
- 2.9 **नागरिकांच्या सहभागासाठी व्यवस्था व पध्दत**
काही नाही.
- 2.10 **सेवांचे नियंत्रण करण्यासाठी यंत्रणा**
जलवाहिनी परिक्षण सेवांकरिता योग्य नोंदवह्या आणि अभिलेख परिरक्षित केला आहे.

सहाय्यक अभियंता (परि)ज.का पूर्व उपनगरे
संस्थेचा तपशील, कार्य व कर्तव्ये

सहाय्यक अभियंता (ज.का.) पूर्व उपनगरे हे पूर्व उपनगरातील जलमापक कार्यशाळा, उदंचन केंद्रे, आणि जलाशये ह्या विभागाचे प्रशासकीय कामकाज पाहतात. त्यांना 7 दुय्यम अभियंते तसेच 9 कनिष्ठ अभियंते हे तांत्रिक अधिकारी कामकाजात मदत करतात. तसेच मुख्य लिपीक, लिपीक, लिपीक – नि- टंकलेखक व शिपाई हे प्रशासकीय कामात मदत करतात.

सहाय्यक अभियंता (ज.का.) पूर्व उपनगरे यांचे कार्यालय घाटकोपर पाणीपूरवठा यार्ड, एल.बी.एस. मार्ग, घाटकोपर (प.), मुंबई 400 086 येथे आहे.

2.1 उद्दिष्ट्ये / हेतु

जलमापकांच्या चाचणी प्रक्रीयेतून महानगरपालिकेसाठी महसुल जमा करणे, आणि ए.एम.आर ह्या प्रकारच्या जलमापकांचा पुरवठा, चाचणी व बसविण्याचे काम तसेच पूर्व उपनगरातील सर्व उदंचन केंद्रे, जलाशय, यांचे प्रचालन आणि परीरक्षण करणे.

2.2 ध्येय / भविष्यकालीन योजना

वरील प्रमाणे.

2.3 स्थापनेच्या बाबतीत संक्षिप्त इतिहास व संदर्भ

मुंबई शहरातील अनियंत्रित लोकसंख्या वाढीस तोंड देण्यासाठी जलमापक कार्यशाळा, उदंचन केंद्रे, आणि जलाशये ह्या विभागाचे कामकाज पहाण्यासाठी ह्या विभागाची पूर्व उपनगरामध्ये निर्मीती करण्यात आली आहे.

2.4 कर्तव्ये

1. पूर्व उपनगरातील जलमापन कार्यशाळेच्या कामकाजावर देखरेख ठेवणे तसेच ए.एम.आर ह्या प्रकारच्या जलमापकांचा पुरवठा, चाचणी व बसविण्याचे काम करणे
2. पूर्व उपनगरातील सर्व उदंचन केंद्रे, जलाशय यांचे प्रचालन आणि परिरक्षण करणे
3. निवासस्थानांचे परीरक्षण व दुरुस्ती करणे.

2.5 प्रमुख कामे / कार्ये

वरील प्रमाणे

2.6 सेवांची यादी

वरील प्रमाणे

2.7 व्यवस्थापनाचा आराखडा

पुढे जोडला आहे.

2.8 सार्वजनिक प्रधिकरणाकडून अपेक्षा

जलमापके व त्यांची सुरक्षा कक्षे ह्यांची तोडफोड न करणे, त्यांच्या चो-या न करणे, तसेच उदंचन केंद्रे व जलाशयांच्या परीचालन व परीरक्षणाच्या कामामध्ये हस्तक्षेप न करणे.

2.9 नागरिकांच्या सहभागासाठी व्यवस्था व पध्दत

काही नाही

2.10 सेवांचे नियंत्रण करण्यासाठी यंत्रणा

जलमापन कार्यशाळेत विविध प्रकारच्या जलमापकासाठी वेगवेगळ्या प्रकारची नोंदणी पुस्तके ठेवली जातात. तसेच जर नागरीकास जलमापकाची चाचणी बघावयाची असल्यास ती बघू शकतात.

सहा.अभि.(परि)
जका पू.उ.

दुय्यम अभियंता (ज.का.)	1	दु.अ. (जलाशये)	1	दु.अ.(उ.के.)	2	दु.अ.(पवई उ.के)	3
कनिष्ठ अभियंता (ज.का.)	4	क.अ. बीयुडीपी क.अ. घा.उ.जलाशय क.अ. घा.नि.जलाशय क.अ. ट्रॉम्बे उ.जलाशय क.अ. ट्रॉम्बे नि. जलाशय	5	क.अ. उ.के.	1	क.अ. भांडुप जलाशय क.अ.प.उ.जला.1 क.अ.प.उ.जला.2 क.अ.प.नि.जलाशय क.अ.प.उ.केंद्र	5
मेख्री -द्वितीय	1	-----		कार्यदेशक - इलेक्ट्रीकल	2	कार्यदेशक - इलेक्ट्रीकल	9
शॉप रेकॉर्डर	1			यांत्रिकी	1	यांत्रिकी	2
गेज रिपेअरर	1	जोडारी - प्रथम	20	जोडारी- प्रथम	2	जोडारी-प्रथम	14
जोडारी-द्वितीय	1			जोडारी- द्वितीय	1	-----	
-----		-----		चालक	28	-----	
कामगार	13	कामगार	20	कामगार	43	कामगार	24
-----		स्वच्छक नि हलालखोर	1	-----		स्वच्छक नि हलालखोर	1

सहाय्यक अभियंता (नगरबाह्य विभाग) प्र.ज.वा
संस्था, संस्थेची कार्ये व कर्तव्ये यांचा तपशील

- 2.1 **उद्दिष्ट्ये / हेतु**
मुंबई शहरास पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा करणे.
- 2.2 **ध्येय / भविष्यकालीन योजना**
नागरिकांना पुरेसे, सुरक्षित आणि सम जल वितरण.
- 2.3 **स्थापनेच्या बाबतीत संक्षिप्त इतिहास व संदर्भ**
लोकसंख्येमध्ये होणा-या प्रचंड वाढीमुळे आणि डोंगर भागात विविध परिसरात येणा-या लोकसंख्येमुळे नवीन जलाशये आणि उदंचन केंद्रे सुरु करण्याची आवश्यकता आहे. अनेक वर्षांपासून कार्यरत असल्यामुळे जल वितरण प्रणालीवर आघात प्रचंड प्रमाणावर वाढतच आहेत आणि म्हणून परिरक्षणाकरिता स्वतंत्र विभाग सुरु करणे बंधनकारक झाले आहे.
- 2.4 **कर्तव्ये**
दहिसर पासून कुलाब्यापर्यंत आणि सायन ते नेव्ही नगरपर्यंत असलेल्या जलवाहिन्यांचे प्रचालनाचे सर्वसमावेशक पर्यवेक्षण आणि परिरक्षण. शहरातील आणि उपनगरामधील 2 सेवा जलाशयाचे आणि 14 सेंटलाईट उदंचन केंद्राचे प्रचालनावरील सर्वसमावेशक पर्यवेक्षण आणि परिरक्षण. शहर आणि उपनगरांतील 12 इंचावरील आकाराच्या जलवाहिनीच्या परिरक्षणाकरिता दुरुस्ती, विरोधी जोडणी करताना जलवाहिन्या वळविणे, जोडणी, साधनसामुग्री पुरविणे इ. सहित विविध कामांवरील सर्वसमावेशक पर्यवेक्षण. शहर आणि उपनगरामधील मापक कार्यशाळेच्या कामकाजावर सर्वसमावेशक पर्यवेक्षण
- 2.5 **प्रमुख कामे / कार्ये**
वरील प्रमाणे
- 2.6 **सेवांची यादी**
जलमापकांचे परिरक्षण बगळता हा विभाग जनेतेला प्रत्यक्षपणे कोणतीही विशिष्ट सेवा पुरवित नाही.
- 2.7 **व्यवस्थापनाचा आराखडा**
जोडला आहे.
- 2.8 **सार्वजनिक प्राधिकरणाकडून अपेक्षा**
जलवाहिनीला धोका करू नये जेणेकरून वितरण प्रणालीस धोका निर्माण होईल जलवाहिन्यांच्या परिरक्षणाकरिता ठेवण्यात आलेल्या जमीनीवर अतिक्रमण करू नये. परिरक्षण काम पार पाडत असताना अडचणी निर्माण करू नये.
- 2.9 **नागरिकांच्या सहभागासाठी व्यवस्था व पध्दत**
काही नाही.
- 2.10 **सेवांचे नियंत्रण करण्यासाठी यंत्रणा**
मापक परिरक्षण सेवांकरिता योग्य नोंदवह्या आणि अभिलेख परिरक्षित केला आहे.